

Úvod do finské kultury

The background features a complex geometric design. It consists of several overlapping, angular shapes in shades of blue and white. A prominent blue shape is a large triangle pointing towards the bottom right. Another blue shape is a smaller triangle pointing towards the top left. These shapes are set against a white background, creating a layered, three-dimensional effect. The overall composition is clean and modern.

Pojmy a dojmy

1) finská kultura jako „národní kultura“
(*kansalliskulttuuri*)

2) „velká“ a „malá“ tradice

3) finská kultura a kultura Finska

Harvey (Sam
do češtiny p
Holečkova p

é vydání

K
fi

-liter

-Aleksis

-Paavo

-Johan

-motivy

The St

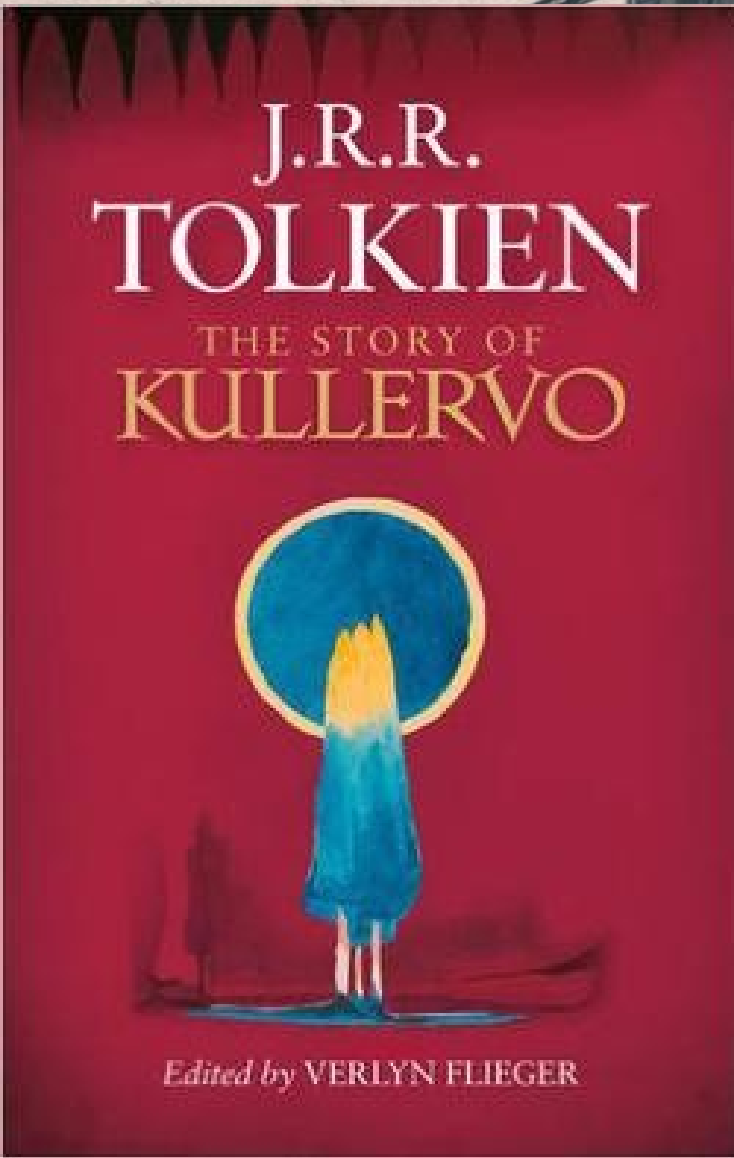
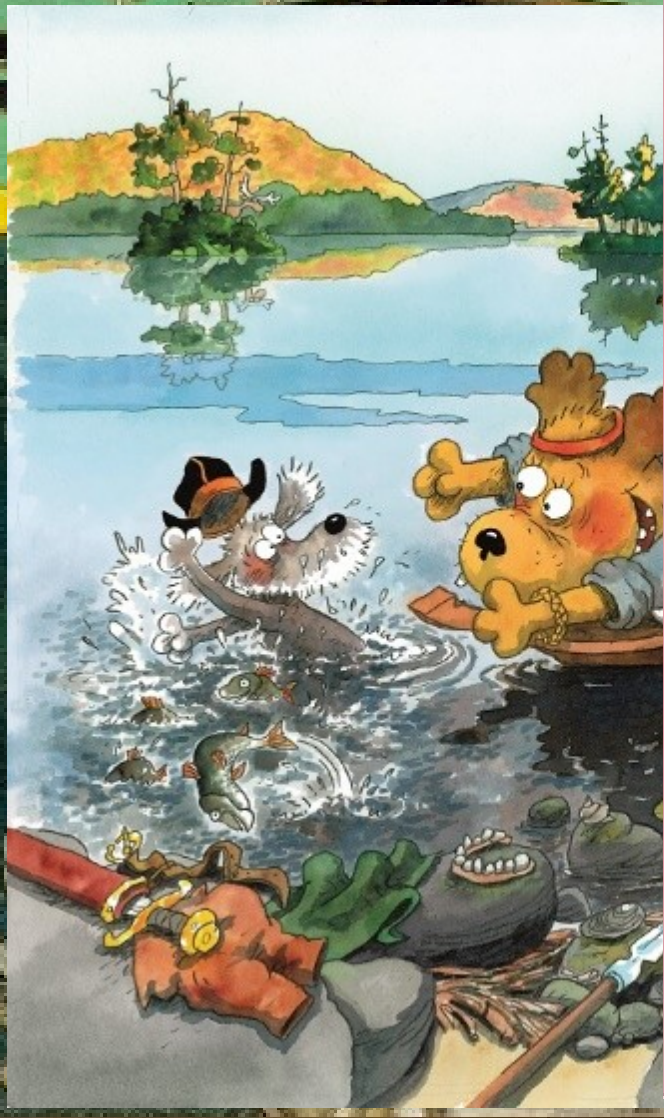
-kor

-Maur

-Gene

-hudba:”

-Jean Sibelius: *Tuonelan j*

Kalevala jako zdroj inspirace pro finskou kulturu II

výtvarné umění

-Akseli Gallen-Kallela (1865-1931)

-Eero Järnefelt (1863-1937)

-Albert Edelfelt (1854-1905)

-Pekka Halonen (1865-1933)

užité umění:

-talíře porcelánky Arabia (zal. 1873, Gallen-Kallela)

-šperky Kalevala Koru

-společnosti: Kalevalaseura (zal. 1919), Kalevan Nuorten Liitto (zal. 1960) atd.

-další: několikrát zfilmována (Sampo, 1959), 28. 2. = den Kalevaly, běžná jména lidí (Ilmari, Marjatta, Osmo, Tapio, Väinö, Annikki, Aino...) a míst (Kaleva v Tampere), instituce a produkty (ledoborec Sampo, pojišťovny Sampo a Pohjola)

- střední
urban
- reform
jazyka
- velmo
(Louh
- přelom
skand

·Ma
zpo
·80.
mal
·90.
Sch
·10.
Sall

Sullivan
1898

Ar

- začátek st
- Eliel Saarine
Armasem Li
- Lars Sonck:
- helsinská čt
- 1931: parl
- zahradní m
- od 30. let:
- 60. - 70. lé
Espoo

Alvar Aalto (1898-1976)

dw34.me

váza,

Finský design

- Arabia - porcelán
- Sklářny Iittala,
Nuutajärvi
- Marimekko – textilie, bytové doplňky
- Kalevala Koru
- Lapponia

Literární život

- Spousta knihoven, Finové velcí čtenáři
- Spousta literárních cen
- Cena Finlandia (*Finlandia-palkinto*) – od 1984, od 1993 jen za román
  - i za nejlepší knihu pro děti a mládež, populárně-vědeckou publikaci, pro středoškoláky
- Cena Severské rady za literaturu – celoskandinávská
- DÚ: podívat se, kteří finští spisovatelé vyhráli tyto ceny + které byly přeložené do češtiny

Literární život

- spousta knihoven, Finové velcí čtenáři
- spousta literárních cen
- Cena Finlandia (*Finlandia-palkinto*) – od 1984, od 1993 jen za román
  - i za nejlepší knihu pro děti a mládež, populárně-vědeckou publikaci, pro středoškoláky
- Cena Severské rady za literaturu – celoskandinávská
- DÚ: podívat se, kteří finští spisovatelé vyhráli tyto ceny + které byly přeložené do češtiny

Finové tančí

•tango

•www.youtube.com/watch?v=p0EwGkMn-kc

•letkis – jenka, letka jenkka

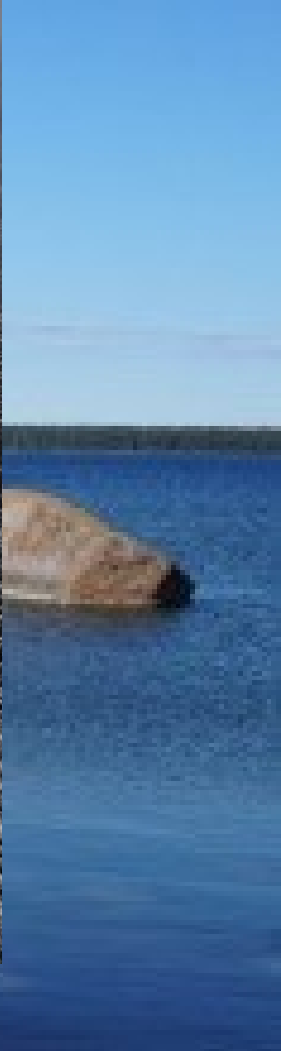
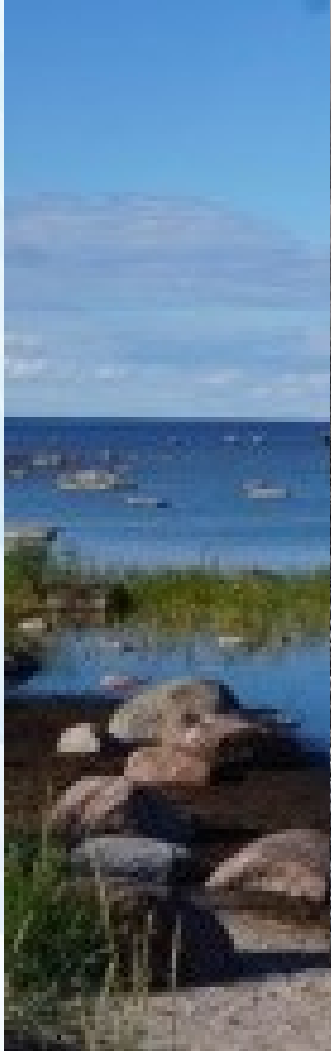
•www.youtube.com/watch?v=vvretYJ8sh8&list=PLxnKeVeSGI-pgwxj77eE2L2eDdJh8W1-D

Estonsko

Eesti

S

**Suur
Munomägi**

**318 m. n.
m**

Obyvatelstvo a administrativní členění

1,3 milionu obyvatel
nízká hustota zalidnění (30 lidí/km²)
trend úbytku obyvatelstva

kraje (maakond, maakonnad): 15

Mõsta

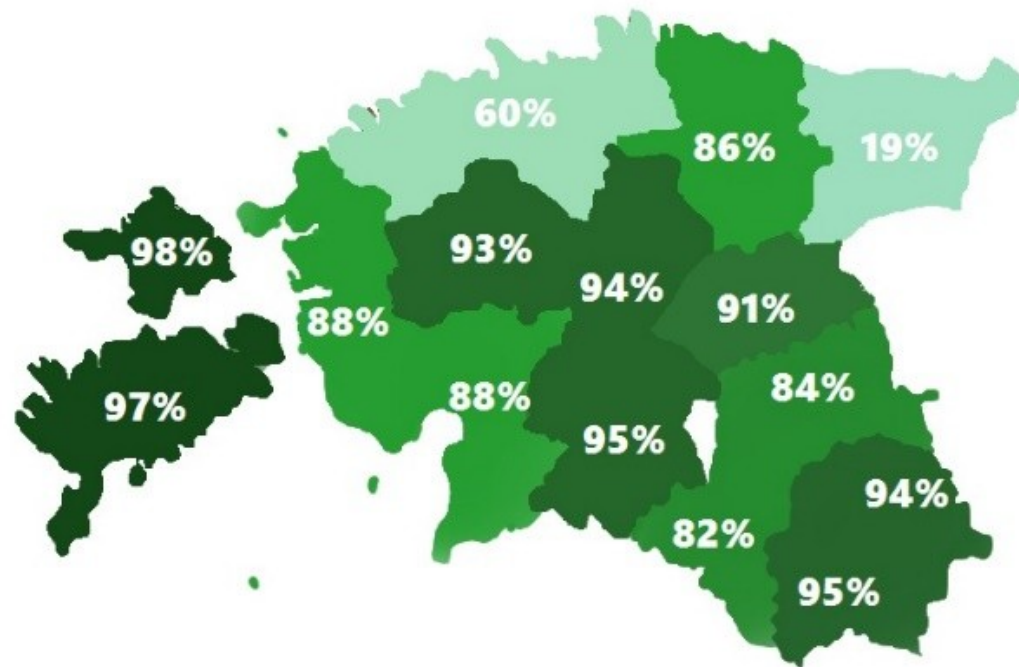
- Tallinn: 435 000
- Tartu: 98 000
- Narva: 62 000
- Pärnu: 40 000
- Kohtla-Järve: 37 000
- Viljandi: 18 000
- Maardu: 17 000
- Rakvere: 15 000
- Sillamäe: 14 000
- Kuressaare: 13 000

Etnické složení obyvatelstva

- 1934: 88 % Estonci x
1989: 61,5 %
- dnes: cca 69 % Estonci,
25 % Rusové, dále
Ukrajinci, Bělorusové,
Finové (0,6 %)
- Rusové v Tallinnu cca 37
%, v Ida-Virumaa velká
většina (Narva cca 88 %)

Percentage of ethnic
estonians by county
2015

Náboženství

· až 70% bez vyznání

· 2005: „Bůh existuje“ = 16 %

    „existuje duch nebo životní síla“ = 54 %

    „neexistuje nic“ = 26 %

· církve: luteránská evangelická (10 %), pravoslavná (16 % ruské menšiny) + katolíci, židé, novopohané (taaraismus, maausk)

· Ringo Ringvee o náboženství Estonců:

www.theguardian.com/commentisfree/belief/2011/sep/16/estonia-least-religious-country-world

Estonština

- jediný úřední jazyk Estonska
- regulátor: Eesti Keele Instituut (<http://www.eki.ee/index.html.en>)
- vliv němčiny
- severní a jižní estonština
  - historické varianty
  - boj o status do půlky 18. století
- **võruština (võru)**
- **setuština (seto)**

Srovnání

česky

Všichni lidé se rodí svobodní a sobě rovni co do důstojnosti a práv. Jsou nadáni rozumem a svědomím a mají spolu jednat v duchu bratrství.

finsky

Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Heille on annettu järki ja omatunto, ja heidän on toimittava toisiaan kohtaan veljeyden hengessä.

estonsky

Kõik inimesed sünnivad vabadena ja võrdsetena oma väärikuselt ja õigustelt. Neile on antud mõistus ja südametunnistus ja nende suhtumist üksteisesse peab kandma vennluse vaim.

võrusky

Kyik' inemiseq sünnüseq avvo ja õiguisi poolõst ütesugumaidsis. Näile om annõt mudsu ja säämetunnistus ja nä piät üts'tõõsõgaq vele muudu läbi käümä.

setusky

Kõik inemiseq sünnüseq avvo ja õiguisi poolõst ütesugumaidsis. Näile om annõt mudsu ja säämetun'stus ja nä piät ütstõõsõga vele muudu läbi kjauma.

Kale

- Estons
- Friedri
- Friedri
- inspira
- první n
- česky
- výtvar

Svátky písní (laulupidut)

- na seznamu UNESCO
- od roku 1869, zpočátku v Tartu, dnes v Tallinnu co pět let
- *Mu isamaa on minu arm* (Lydia Koidula, 1843-1886)

<https://www.youtube.com/watch?v=XTdOiCa0-4o>

- Archiv estonských lidových písní (*Eesti rahvaluule arhiiv*)

<http://www.folklore.ee/era/ava.htm>

Videa k prohlédnutí

www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/4986-staty/917-estonsko/

·10 věcí, které jste nevěděli o Estonsku:

www.youtube.com/watch?v=IHHQpge-vZI

·nové Silicon valley?

www.youtube.com/watch?v=Fi1xIDffnJA

www.youtube.com/watch?v=kHiq5UfxePA

·funny facts:

www.youtube.com/watch?v=1TTPq38LyPU